

کودک سالم ضامن آینده سالم است

=

از زمانی که بابلیان و مردم روم باستان دخترکان خود را وقف معابد می کردند، زمانی که صدای ناله های نوزادان تازه به دنیا آمده دختر در عربستان زیر خاک خفه می شد تاریخ کودک آزاری شکل می گرفت. در دوره ای از تاریخ ایران هم روسپی خانه هایی پسرانه وجود داشت که غالباً متعلق به دربار بود. پسران کوچک لباس های دخترانه پوشیده و علاوه بر ارائه خدمات عمومی به پادشاهان، مورد سو استفاده جنسی آنان هم قرار می گرفتند.

در آمریکا انجمن مبارزه با کودک آزاری در سال 1874 تشکیل شد. در دهه 1940 در این کشور گزارش های درمانی بدون توضیح علت آسیب دیدگی فرضیات جدیدی را در مورد سورتار با کودکان مطرح کردند.

در فرانسه نیز حدود 100 سال پیش "تاردیو" متخصص پزشکی قانونی فرانسه سندرم کودک آزاری جسمی خصوصاً آزار جسمی علیه کودکان ناتوان را گزارش نمود.

• بزرگترین واقعه کودک آزاری در ایران ماجرای قتل 33 کودک و نوجوان در تهران و دیگر شهرها توسط شخص به نام علی اصغر بروجردي، معروف به اصغر قاتل بود. این مرد 42 ساله در سال 1313 به جرم ارتکاب جنایات و قتل‌های متعدد اعدام شد. او در تهران بامیه فروش بود و پسران کم سن و سال را که برای خرید بامیه به او مراجعه می‌کردند فریب می‌داد و به خرابه‌های جنوب تهران می‌کشاند و پس از سو استفاده و آزار جنسی آنان را به قتل می‌رساند. اصغر در سن 22 سالگی به جرم همجنس‌گرایی به زندان محکوم شده بود و در بازجویی‌هایش در این باره می‌گفت: "پس از آزادی تصمیم گرفتم که از این پس کودکان را پس از کامجویی به قتل برسانم. به قدری از این عمل لذت می‌بردم که حد و وصفی بر آن متصور نبود، مخصوصاً پس از آن که خون قربانیان خود را می‌خوردم..."

- آخرین مورد تاریخی کودک آزاری در ایران بیجه بود که ۱۸ کودک را پس از آزار جنسی در پاکدشت ورامین به قتل رسانده بود. بیجه به ۱۶ بار قصاص نفس، یک بار اعدام به خاطر لواط، ۱۵ سال حبس و ۱۰۰ تازیانه محکوم شد. بیجه را در ۲۷ اسفند سال ۸۳ اعدام کردند.

- تصویب کنوانسیون حقوق کودک در سال 1989 و پذیرفتن این کنوانسیون از سوی کشورهای جهان از جمله ایران را، می‌توان نقطه عطف جهانی درباره توجه به کودکان دانست.

- هرگونه آسیب جسمي يا رواني، سواستفاده جنسي يا بهره‌کشي و عدم رسيدگي به نيازهاي اساسي افراد زير 18 سال توسط ديگر افراد و به صورتي که غيرتصادفي نباشد، کودک آزار ي تلقي مي‌شود

علل كودك آزارى

- 1- عدم آشنايى والدين و افراد خانواده نسبت به حقوق كودك به علت اطلاع رسانى غير شفاف و محدود در مورد كودك و حقوق او از سوي رسانه هاى همگانى بخصوص صدا و سيما و ساير رسانه هاى ملى و همگانى.
- 2- مشكلات روانى آزارگران به علت فشارها و استرس هاى موجود در جامعه و عدم توجه همگانى به بهداشت و سلامت روانى.

- 3- اعتیاد والدین و یا اطرافیان کودک که امروزه به صورت فزاینده باری روز بروز بر دامنه سیاه و چرکین آن افزوده می شود.
- 4- طلاق والدین کودک اعم از طلاق روانی و حقوقی کودکان طلاق با جایگزینی فرد جدید در زندگی شان ناپذیری و نامادری و به علت وجود خلأ محبت در این رابطه، در مواجهه با ابراز محبت دچار کاستی های جدی می شوند.
- 5- مهاجرت وقتی از روستائیان حمایت های جدی به عمل نمی آید و آنها علیرغم کارهای سخت و طاقت فرسای کشاورزی به سختی می توانند از عهده تأمین معاش اولیه زندگی شان برآیند مجبور می شوند تا برای کسب مشاغل هر چند کاذب ولی ظاهراً درآمدزا از روستاها به شهرها مهاجرت کنند و در نتیجه این مهاجرت، کلان شهرهای چون تهران و تبریز و ... با انفجار جمعیت مواجه شوند و شبکه اجتماعی و خانوادگی از هم گسسته شوند و در يك خانواده از هم گسیخته و نابسامان وجود کودک آزاری به امری محتوم بدل شود.

• 6- جنگ در جنگ غالباً کودکان به عنوان سرباز مورد استفاده طرفین قرار می گیرند و این امر سبب می شود تا کودکان در اثر انفجار و درگیری های نظامی همچون دیگر غیر نظامیان بی هیچ گناهی کشته و یا معلول گردند

• 7- فقر بدون شك عوامل مختلفی در جامعه وجود دارند که باعث ایجاد کودک آزاری می شوند اما به نظر می رسد که عامل اصلی و علت العلل ایجاد چنین پدیده ای بیش از هر عامل دیگری فقر باشد چرا که مسلماً اگر خانواده ها نتوانند از عهده تأمین معاش خود برآیند فرزندان آنها بجای رفتن به مدرسه و طی کردن دوران طلایی تحصیل و آموزش و پرورش ناچار از آن خواهند بود تا برای تأمین ضروریات زندگی خود به کارهایی گمارده شوند که از توان آنها خارج است. تا وقتی عدالت اجتماعی به معنای توزیع عادلانه ثروت، قدرت و اطلاعات در جامعه انجام نگیرد فعالیت های انجمن ها و کمیته های مدافع حقوق کودک نخواهند توانست از عهده برطرف کردن پدیده های نگران کننده ای چون کودک آزاری، اعتیاد، فحشا، سرقت، قتل و ... برآیند

- محققان و پژوهشگران آمریکایی از دانشکده پزشکی و جراحی دانشگاه کلمبیا و مؤسسه روانشناسی ایالت نیویورک معتقدند کودکانی که شاهد خشونت و بدرفتاری میان اعضای خانواده هستند به احتمال زیاد در بزرگسالی دست به خشونت می زنند افراط در تنبیه کودک نیز عامل دیگری است که به این ناهنجاری ها دامن می زند.

- محققان آمریکایی برای انجام مطالعه ای در این زمینه زندگی 540 کودک را برای 20 سال مورد بررسی قرار دادند.
- این پژوهش نشان داد اگر کسی در کودکی مورد ضرب و شتم والدین قرار گیرد احتمال آنکه در بزرگسالی خشونت را تنها راه حل مشکلات بداند بسیار زیاد است همچنین معلوم شد که مشاهده رفتار خشن میان پدر و مادر مهمترین عامل گرایش افراد در بزرگسالی به اعمال خشونت علیه همسر است.

- "زمانی که يك الگوي رفتاري خشن شکل بگیرد شکستن آن بسیار دشوار است به همین دلیل خانواده ها باید خیلی مراقب رفتار خود باشند."

وجود برخی قوانین داخلی کودکان عملاً مورد آزار و اذیت قرار می گیرند

- وجود قانون اعدام برای افراد زیر 18 سال.

- $\dot{y}$ مسئولیت کیفری در دختر 9 سالگی و در پسر 15 سالگی است.

- $\dot{y}$ دیه پسر دو برابر دیه دختر است.

- $\dot{y}$ دیه يك كودك مسلمان با ديه يك كودك زرتشت فرق مي كند.

- $\dot{y}$ زندانی کردن کودکان در بندهای عمومی در کنار سایر زندانیان سابقه دار و حرفه ای، جایی که کودکان در آنجا مورد سوء استفاده جسمی و جنسی قرار گرفته و علاوه بر آن می توانند رفتارهای ضد اجتماعی و آموزشی های بزهکاری را یاد بگیرند.

- $\dot{y}$ "مهمترین نکته در زمینه حقوق کودک آن است که قانون به کودک به چشم شی متعلق به پدر و خاندان پدری نگاه می کند و در این رابطه برای او تعیین تکلیف می کند به فرض اگر مردی کودک 5 ساله همسایه را به قتل برساند طبق قانون مجازات اسلامی قصاص خواهد شد اما اگر همان مرد کودک 5 ساله خودش را عمداً به قتل برساند از قصاص معاف است و در صورت شکایت مادر طبق قانون مجازات اسلامی حداقل به سه سال و حداکثر به 10 سال حبس محکوم می شود

قربانیان کودک آزاری

- کودکان سرباز (کشورها از پذیرش اشخاصی که به 15 سالگی نرسیده اند در نیروهای مسلح خود اجتناب خواهند کرد)
- کودکان کار (تخمین سازمان حمایت از کودکان (یونیسف) در حدود 250 میلیون کودک در سنین 5 تا 14 سالگی در سراسر جهان مورد استثمار قرار می گیرند آنان باید کار کنند تا بتوانند زندگی خود و خانواده شان را برای يك روز دیگر تأمین کند و آینده شان را نیز خود بسازند زیرا آنان هیچ گونه آموزش و تحصیلاتی ندارند و در اثر کار کردن بیمار نیز شده اند و این يك رسوایی به وسعت جهان است.)

• کودکان خیابانی

- اکنون در جهان بیش از صد میلیون کودک خیابانی وجود دارند این گونه کودکان محروم از هر گونه حقوق اولیه انسانی در سطح شهرها و کلان شهرها رها شده اند تا در آینده ای نه چندان دور با رفتارهای ضد اجتماعی و بزهکارانه خود طیف گسترده ای از معتادان، متکدیان، سارقان، قاچاقچیان، قاتلان و ... را تشکیل دهند. این تلخ تر از حنظل و کشنده تر از شرنگ چیزی بالاتر از کودک آزاری است، جنایتی است گسترده و عمیق علیه بشریت، جراحی است کزیه و عفونی بر پیکره اجتماعی مسلول و بیمار که اگر زود به دادش نرسیم هر لحظه متورم تر و سرطانی تر خواهد شد.

- سالانه 1-2 درصد کودکان مورد آزار قرار می گیرند (1-4 میلیون مورد کودک آزاری)
- دو سوم موارد.. آزار جسمی
- يك چهارم سوء استفاده جنسی
- 5% ناتوانی در رشد به علت غذا ندادن به طفل
- در صد های کمتری به علل دیگر نظیر: غفلت در رسیدگی به بیماری کودک.. عدم مراقبت آشکار از طفل.. مسموم کردن یا دوا خوراندن عمدی به کودک و آزار عاطفی شدید بوده است

در موارد زیر احتمال گزارش کودک آزاری کمتر است

- کودک از خانواده ای سفید پوست و مرفه باشد.. مادر متهم به آزار کودک باشد.. آزار بیشتر جنبه عاطفی داشته باشد تا جسمی

- 10% جراحاتی که در يك بخش اورژانس بیمارستانی در بچه های زیر 5 سال دیده میشود به علت كودك آزاری است

- يك سوم موارد آزار فیزیکی در بچه های زیر يك سال و يك سوم دیگر در سنين يك تا شش سالگی عارض میشود

- سالانه حدود 2000 كودك در ایالات متحده به علت آزار فیزیکی میمیرند

- آزار دهنده ها در 90% خویشاوند كودك.. در 5% موارد دوست مذکر مادر

- در 4% موارد پرستار غیر خویشاوند

- 1% موارد برادر یا خواهر طفل میباشد .

- در کشور انگلستان بین سال‌های 1983 تا 1987 موارد سوء رفتار و بی‌توجهی به کودکان از یک هزار و 300 مورد به 22 هزار و 500 مورد افزایش یافته است و در کشور استرالیا در سال 1998 از 4/4 میلیون کودک زیر 17 سال 38 هزار کودک مورد سوء رفتار قرار گرفته‌اند
- بررسی‌های سازمان جهانی بهداشت در سال 99 نشان داد که 40 میلیون نفر از کودکان صفر تا 4 سال سراسر جهان در معرض سوء رفتار یا غفلت والدین و مراقبین خود قرار گرفته‌اند

بررسی شیوع برخی از موارد کودک آزاری در ایران (سال) 82

- طبق گزارش والدین در طول 24 ساعت قبل از زمان بررسی 50 درصد کودکان یک تا 5 سال، 38 درصد کودکان 6 تا 11 سال و 23 درصد کودکان 12 تا 18 ساله مورد مطالعه مورد بداحمی، غضب و بی‌اعتنایی مراقبین خود قرار گرفته بودند
- 31 درصد کودکان 1 تا 5 سال، 5/20 درصد کودکان 6 تا 11 سال و 87/ درصد کودکان 12 تا 18 سال توسط مراقبین خود مورد تنبیه بدنی در 24 ساعت قبل از بررسی قرار گرفته بودند که بر اثر تنبیه بدنی، آثار تنبیه بر روی بدن 2/2 درصد کودکان 1 تا 5 سال، 5/1 درصد کودکان 6 تا 11 سال و 11/ درصد کودکان 12 تا 18 سال وجود داشته است

- 66 درصد کودک آزارها در کشور از سوی مردان اعمال می شود
- دختران بیش از پسران (56 درصد کودکان آزار دیده دختر و 43 درصد پسر)
- بیشترین کودک آزارهای موجود در کشور بین سنین 4 تا 14 سالگی است
- 25 درصد کودک آزارها در خانواده های طلاق
- بیشترین نوع کودک آزاری در کشور، کودک آزاری جسمی است
- کودک آزاری عاطفی است که شامل تحقیر، سرزنش و خدشه دار کردن شخصیت کودک می شود که این نوع کودک آزاری در خانواده ها بسیار شایع تر اما پنهان است و هیچ راهی برای اثبات آن وجود ندارد .

- كودك آزارى در تمام اقشار جامعه وجود دارد و فقط شامل يك گروه با موقعيت مالى خاص نمى شود
- 70 درصد كودك آزارىها در خانه صورت مى پذيرد
- آمار حاكي است كه بيش از نيمي از جمعيت كشور تنبيه بدني را يكي از بهترين روشهاي تربيتي مى دانند و در صورتي كه خود صلاح بدانند از آن استفاده مى كنند
- اكثر افرادي كه به كودك آزارى مى پردازند، خود قربانيان كودك آزارى هستند

- بر اساس آخرین مطالعه وزارت بهداشت ایران در خصوص کودک آزاری که با حمایت یونیسف انجام گرفته 31 درصد کودکان 1 تا 5 سال، 20 درصد افراد 6 تا 11 سال و 9 درصد افراد 12 تا 18 سال مورد آزار جسمی قرار گرفته اند .

- نتایج یک نظرسنجی حاکی است 50 درصد والدین ایرانی معتقدند تنبیه برای کودک لازم است و 40 درصد والدین نیز به تنبیه بدنی گرایش دارند.

- از سوی دیگر، پژوهشی که بر روی 585 "کودک کار" خیابانی در گروه سنی 6 تا 18 سال و به منظور اطلاع از وضعیت زندگی این کودکان صورت گرفته، بیانگر این واقعیت است که بیش از 50 درصد این کودکان توسط اعضای خانواده و یا صاحبان کار خود، در محل کار مورد سوء استفاده جنسی قرار می گیرند

- براساس آمار ارائه شده در گزارش «پروفسور پائولو سرجیو پینرو»، کارشناس مستقل سازمان ملل تنها در سال 2002، 53 هزار کودک در جهان به قتل رسیده اند و 150 میلیون دختر و 73 میلیون پسر زیر 18 سال به زور وادار به ارتباط جنسی شده یا مورد سایر آزارهای جنسی قرار گرفته اند. همچنین حداقل در 106 کشور جهان استفاده از تنبیه بدنی در مدارس و در 147 کشور استفاده از تنبیه بدنی در مراکز نگهداری کودکان ممنوع نیست و تا به امروز تنها در 16 کشور استفاده از تنبیه بدنی در خانه ممنوع اعلام شده است. از سوی دیگر بنا بر تخمین های سازمان جهانی کار در سال 2004، 218 میلیون کودک به کار گرفته و 126 میلیون کودک به کارهای خطرناک گمارده شده اند. 8/1 میلیون کودک برای فحشا و هرزگی مورد استفاده قرار گرفته اند و 2/1 میلیون هم قربانی قاچاق کودکان شده اند.

- این مطالعه از کشورها می‌خواهد از اینکه هیچ فرد زیر 18 سالی به مجازات اعدام یا حبس ابد بدون امکان آزادی محکوم نمی‌شود اطمینان حاصل کنند. همچنین توصیه شده است دولت‌ها کلیه اقدامات مقتضی را برای تعلیق و توقف اجرای کلیه احکام اعدام در مورد افرادی که جرمی را قبل از رسیدن به سن 18 سال مرتکب شده‌اند اتخاذ کنند و همچنین اقدامات حقوقی مقتضی و مناسب را اتخاذ کنند تا حکم اعدام این افراد به مجازات‌هایی تغییر یابد که با استانداردها و معیارهای بین‌المللی حقوق بشر مطابقت و همخوانی داشته باشد. ممنوعیت انواع خشونت علیه کودکان همچون تنبیه بدنی، ازدواج اجباری و زود هنگام، قتل‌های ناموسی و خشونت جنسی؛ ایجاد مکانیسم‌های امن و محرمانه برای گزارش و ثبت خشونت علیه کودکان و تدوین و ایجاد نظام گردآوری اطلاعات و پژوهش و تحقیق ملی از دیگر توصیه‌های این مطالعه است

- «کریستین سالازار» نماینده یونیسف در تهران نیز با بیان اینکه ایران از اولین کشورهایایی است که این گزارش را ترجمه کرده و نشستی برای اطلاع رسانی آن برگزار کرده است، چهار توصیه از 12 توصیه اصلی این گزارش را در زمره اولویت ها و نیازهای ایران برشمرد؛ «طراحی و تدوین سیاست ها و برنامه های ضد خشونت با رویکرد بر مسائل جنسیتی، اقدامات مقتضی از سوی دولت ها برای تعلیق و توقف اجرای کلیه احکام اعدام افراد زیر 18 سال، تدوین سیستم های گردآوری اطلاعات و داده ها برای پیشگیری از خشونت علیه کودکان و الحاق به پروتکل مربوط به فروش کودکان، فحشای کودکان و هرزه نگاری کودکان

- برخلاف باور عمومی حس پدری یا مادری ذاتی نیست. برای این که پدر و مادری خوب و مقتدر باشیم باید پیش از بچه دار شدن آموزش ببینیم.
- باورهای نادرست مبتنی بر این که "خیلی از افراد موفق جامعه در کودکی کتک خورده اند

ابهامات قانونی

از سوی دیگر نکته ای که محققان اجتماعی بر آن تاکید دارند ابهامات قانونی در برخورد با کودک آزاران، خصوصا والدینی است که در رابطه با فرزندان خود مرتکب خشونت می شوند. بر اساس قوانین فعلی، "اقدامات والدین و اولیاء قانونی و سرپرستان صغار و محجورین که به منظور تأدیب یا حفاظت آنها انجام می گیرد مشروط به اینکه اقدامات مذکور در حد متعارف، تأدیب و محافظت باشد جرم نیست"، همچنین هرچند ماده ۱۱۷۹ قانون مدنی به والدین "حق تنبیه" کودک خود را می دهد ولی تاکید می کند که به استناد این حق نمی توانند فرزند خود را "خارج از حدود تأدیب" تنبیه نمایند.

به گفته کارشناسان حقوقی، مشخص نبودن محدوده "تأدیب و تنبیه" و نامشخص بودن "حد متعارف" در مواد قانونی مذکور "دست قاضی را در زمان لازم برای صدور حکم بسته" و "دست والدین غیر مسئول و خشن را برای اعمال خشونت" باز گذاشته است.

- ژان ژاک روسو در کتاب روانشناسی رشد و پرورش کودک می نویسد : تنبیه بدنی و تعیین جریمه و تکالیف شاق ، ریشه درد را خشک نمی کند بلکه علایم درد را تسکین می دهد ، گاه نیز این معامله با کودک ، عقده معلم را تسکین می بخشد و در همه موارد علت ناسازگاری را وخیم تر می کند .
- غزالی اما معتقد بود : معلم باید حتی الامکان با ترساندن طفل او را تأدیب کند چنان که موثر نشد او را بزند
- صاحب قابوسنامه نیز معتقد است که معلم باد با هیبت باشد و کودک را در صورت کاهلی بزند تا وی بر خود کاملاً مسلط شود

دیدگاه‌های مذهبی

- حضرت علی (ع) می‌فرماید : كودك امانت خداست ، به امانت خدا جز در سایه حکم خدا نمی‌توان دست درازی کرد.
- امام رضا (ع) به پدري که از خلق بد فرزندش شکوه می‌کرد و می‌گفت گاهی خشمگین می‌شوم و او را کتک می‌زنم ، فرمود او را نزن بلکه هدایت کن .

دیدگاه فقها

- ۱- کودک آزاری در شرع به چه مواردی اطلاق می‌شود؟
- ۲- حد شرعی تنبیه چیست و بیش از آن چه حکمی دارد؟
- ۳- آیا می‌توان کودک را از سرپرستی پدر و مادر کودک آزار که در مراجع قانونی به اثبات رسیده است خارج کرد؟
- ۴- حکم شرعی والدین کودک آزار چیست؟

پاسخ آیت‌الله العظمی سیستانی:

- پاسخ ۱- این یک اصطلاح شرعی نیست.
- پاسخ ۲- تنبیه بدنی جایز نیست مگر این که تادیبی که لازم است متوقف بر آن باشد و در این صورت پدر یا کسی که از سوی او مجاز است می‌تواند به نحوی که موجب سرخ یا کبود شدن نباشد کودک را بزند ولی به احتیاط واجب نباید از سه ضربه سبک تجاوز کند و به هر حال اگر موجب سرخی یا کبودی شد دیه دارد حتی اگر از سوی پدر باشد و به احتیاط واجب زدن به هر نحو باشد پس از سن بلوغ جایز نیست.
- پاسخ ۳- اگر حاکم شرع تشخیص دهد که پدر و مادر از نظر حفظ سلامتی کودک مورد اطمینان نیستند می‌تواند آنها را از حق حضانت و سرپرستی کودک محروم کند.
- پاسخ ۴- اگر آزار آنها مستلزم دیه باشد باید بپردازند بلکه در مواردی قصاص نیز در مورد مادر اجرا می‌شود.

• پاسخ آیت‌الله العظمی مکارم شیرازی:

کودک آزاری در شرع اسلام جایز نیست و هرگاه پدر یا مادری مرتکب چنین کاری شوند حاکم شرع می‌تواند آنها را تعزیر کند و اگر کاری باشد که منتهی به فوت یا نقص عضو یا جراحی گردد، دیه دارد ولی تنبیه‌های جزئی و مختصر که هیچ‌گونه اثری روی بدن نگذارد آن هم در صورت ضرورت، مانعی ندارد و چه بهتر که از آن هم صرف نظر شود و از طریق تشویق و محبت اقدام به تربیت شود.

• پاسخ آیت‌الله العظمی صاعی:

- پاسخ ۱- تشخیص نسبت به محاکم با قانون است و نسبت به خود افراد بین خود و خدا موارد آن معلوم و روشن است گرچه دارای موارد مختلفی است و همه آنها حرام است چون آزار به انسانها بدون تفاوت در آزاردهنده و آزارشونده و مراتب آن به حکم عقل و شرع حرام است.
- پاسخ ۲- در راستای ادب و تربیت کودکان توسط والدین تنها اذن حداکثر پنج ضربه و یا شش ضربه نه زیادتیر آن هم با انحصار راه تربیت به آن و در مسیر جلوگیری از فساد اخلاقی و ارتکاب کارهای ناشایست و به شرط اینکه ضربه به طور سخت و موجب زخم شدن و یا تغییر رنگ پوست نباشد اجازه داده شده؛ و ناگفته نماند با آنکه امروز تربیت اولاد و رشد استعدادهای آنان خود دارای رشته بسیار با اهمیت و دارای علما و متخصصین می‌باشد، نیاز به تنبیه بدنی، که معمولاً مانع از تربیت و رشد استعدادها است، بسیار نادر بوده و هست و بر همه قدرتهای تبلیغی و فرهنگی است که راههای احسن تربیت و ادب و فرهنگ را تبلیغ نموده تا طبعاً پدران و مادران مهربان و همه مربیان از آن استفاده و راه کودک‌آزاری مسدود گردد و باید همگان را به سیره رسول گرامی اسلام صلی‌الله علیه و آله در جلوگیری از تربیت و ادب هنگام غضب و خشم متوجه ساخته تا ادب و تربیت همراه با عاطفه و حاکمیت عقل و علم و خرد انجام گیرد، چراکه حالت خشم و غضب در هنگام ادب و تربیت همه جهات عقلانی و علمی و انسانی تربیت را مستور نموده و پرده و حجاب سخت و آهنینی بر روی همه آنها قرار می‌دهد که نعوذبالله منه
- پاسخ ۳- بعنوان دفع منکر و آزار و اذیت نه تنها جائز است بلکه واجب می‌باشد لکن به هر حال باید و به هر نحو ممکن آنها را وادار به عمل تکلیف واجب حضانت و تربیت نمود تا هم به تکلیف و وظیفه واجب خود عمل نمایند و هم بار، و زحمت فرزندداری که آنها سبب آن بوده‌اند به عهده دیگران نیفتد.
- پاسخ ۴- از پاسخ سوال ۱ روشن می‌شود

• پاسخ آیت‌الله العظمی موسوی اردبیلی:

پاسخ ۱- کودک‌آزاری در فقه ذکر نشده ولی پدر و مادر حقوق نوزاد را باید رعایت کنند غیر از مخارج و نفقه، خواندن و نوشتن و شنا یاد بدهند.

پاسخ ۲- حد شرعی تنبیه اولاد آن اندازه‌ای که موجب دیه نباشد اشکال ندارد آن هم در صورتی که اولاد بدون آن تنبیه تربیت نشود و بیش از آن اندازه موجب دیه بر پدر و مادر می‌شود و موارد مختلف است، ممکن است در بعضی از آنها قصاص باشد

• پاسخ 3 - اگر پدر و مادر با تشخیص حاکم شرعی از صلاحیت سرپرستی و تربیت اولاد افتادند، جد پدری و بعد از او وصی پدری و بعد از آن اقوام و فامیل‌های اولاد به حساب مراتب ارث، سرپرستی و تربیت اولاد را به عهده بگیرند و سرپرستی نمایند.

پاسخ ۴- حکم شرعی والدینی که بچه را بیشتر از حد شرعی تنبیه مذکور در فوق، اذیت می‌کنند، قهرا مراتبش مختلف است در بعضی از موارد موجب دیه و در بعضی از موارد موجب قصاص می‌شود

کودک آزاری :انواع ،علائم،نشانه ها،علل و
کمکی.

تعریف کودک آزاری چیست؟

- کودک آزاری شامل هرگونه عمل یا کوتاهی در عملی است که سلامتی و رشد عاطفی یا جسمی کودک را به مخاطره می اندازد. فردی که از کودک مراقبت می کند اگر در پرورش و تربیت کودک کوتاهی کند، به او آسیب جسمی برساند یا با او ارتباط جنسی برقرار کند، او را آزار داده است.

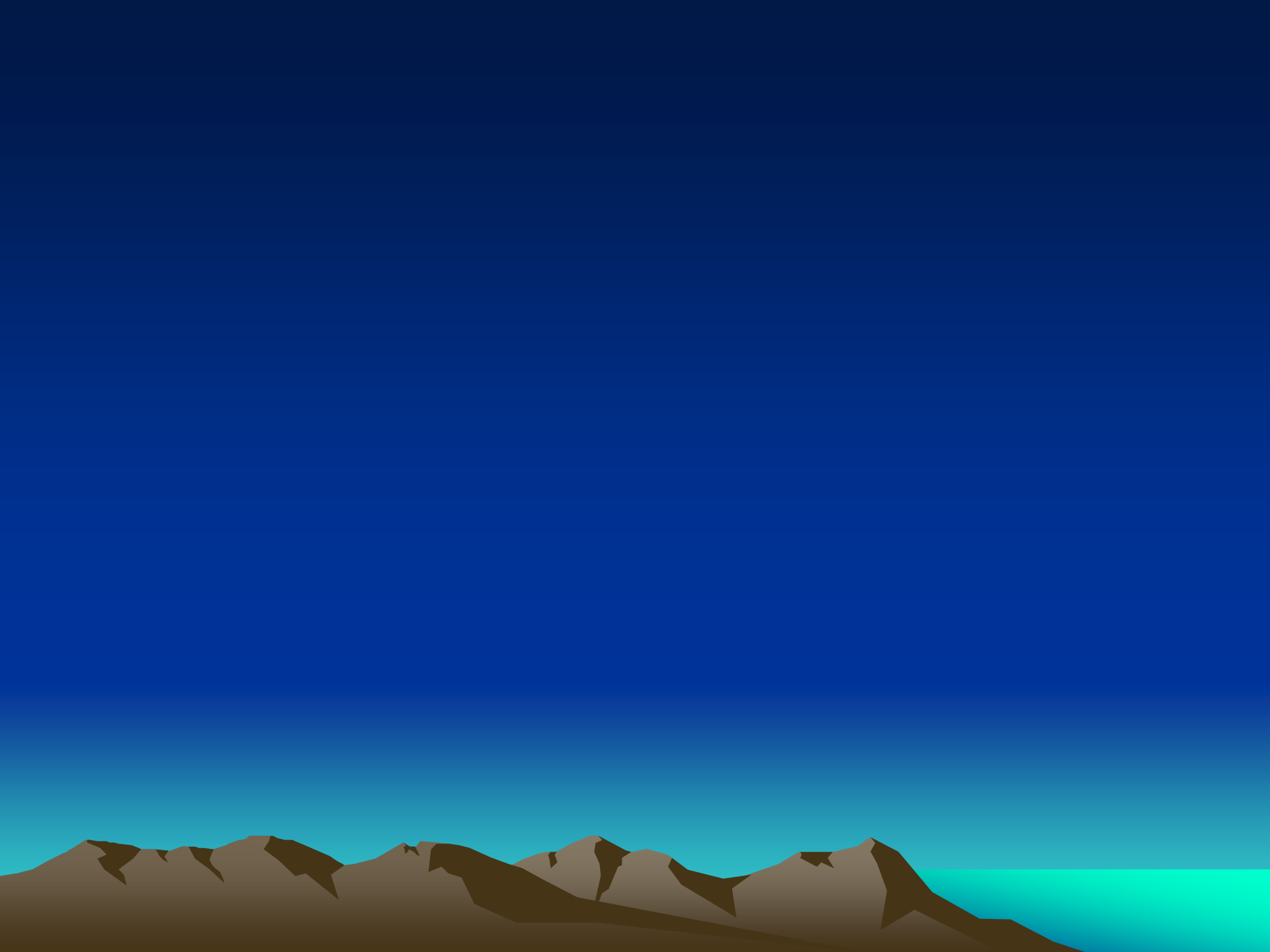

انواع کودک آزاری

- 4 نوع عمده کودک آزاری؛ آزار جسمی، آزار جنسی، آزار عاطفی و غفلت از کودک می باشد. انواع دیگر آزار، بهره کشی از کودک است (جدا از بهره کشی جنسی). استفاده از کودک در کار یا سایر فعالیتهایی که برای دیگران سودآور است. نمونه ای از بهره کشی به منظور منافع تجاری یا پول ساز، کار کودک است. استفاده از کودک به هر طریقی که باعث کاهش رشد جسمی، روانی و اجتماعی کودک شود، بهره کشی است

آزار جسمی

- هر گونه آسیب جسمی به یک کودک که در اثر حادثه رخ نداده باشد، آزار جسمی است؛ این آسیب ممکن است ناشی از هر گونه ضرب و شتم بر روی بدن کودک باشد از قبیل:
- - کتک، مجازات با شلاق، مشت زدن، سیلی زدن یا کوبیدن.
- - هل دادن، انداختن، تکان دادن، لگد زدن یا پرت کردن.
- - نیشگون گرفتن، گاز گرفتن، خفه کردن یا کشیدن مو.
- - سوزاندن با سیگار، آب جوش، یا دیگر اشیا داغ.
- - تنبیه جسمی شدید که با سن کودک نامناسب باشد.
- تنبیه بدنی با آزار جسمانی متفاوت است. در تنبیه بدنی کاربرد نیروی جسمی به منظور ایجاد درد بدنی است نه به قصد آسیب رساندن بلکه به منظور اصلاح یا کنترل.
- آزار بدنی، آسیب ناشی از خشونت فیزیکی است. به هر حال تنبیه بدنی می تواند به آسانی از کنترل خارج شود و به آزار جسمی تبدیل شود.

آزار هیجانی

- هر نگرش، رفتار یا قصور در هر جزیی از عمل مراقب که با سلامت روانی یا رشد اجتماعی کودک تداخل دارد، آزار هیجانی است. سایر اسامی آزار هیجانی: آزار کلامی،
- آزار روانی، آزار یا بد رفتاری روانشناختی هستند. دامنه آزار هیجانی می تواند از یک توهین کلامی ساده تا شدیدترین شکل یک تنبیه باشد. در زیر مثالهایی از آزار هیجانی آورده شده است:
- - نادیده گرفتن، عدم توجه یا طرد
- - کمبود محبت جسمی از قبیل در آغوش گرفتن.
- - کمبود تحسین و تمجید، تقویت مثبت یا گفتن " دوستت دارم"

- - نعره زدن یا جیغ کشیدن
- - تهدید کردن یا ترساندن
- - مقایسه منفی با سایرین
- - تحقیر کردن، گفتن به کودک که او خوب نیست، بی ارزش است یا
خطاکار است.
- - بکار بردن اصطلاحات موهن برای توصیف کودک
- - شرمنده یا تحقیر کردن
- - بکار گرفتن اشکال شدید یا عجیب و غریب تنبیه از قبیل :حبس در
کمد دیواری یا یک اتاق تاریک ،بستن به صندلی برای مدت زمان
طولانی یا مرعوب کردن.
- - کودک ربایی
- هر گاه سایر اشکال آزار به وجود می آید تقریباً " همیشه آزار
هیجانی نیز موجود است. بعضی از همپوشی هایی که بین تعاریف آزار
هیجانی و غفلت هیجانی؛ بی توجهی و بی اعتنایی وجود دارد هر دو
کودک آزاری محسوب می شود.

غفلت

- غفلت؛ قصور در فراهم کردن نیازهای اساسی کودک است. انواع غفلت: جسمی، آموزشی و هیجانی هستند.
- غفلت جسمانی فراهم نکردن نیازهای جسمانی برای کودک است شامل:
  - - عدم تامین غذای کافی، مسکن یا پوشش مناسب برای هر فصل یا هوا
  - - کمبود سرپرستی (نظارت)
  - - اخراج از خانه یا امتناع از اجازه به فرد فراری برای بازگشت به خانه
  - - رها کردن
  - - محرومیت یا به تاخیر انداختن مراقبت پزشکی
  - - بهداشت ناکافی
- غفلت آموزشی: کوتاهی در ثبت نام کودک در سن اجباری مدرسه یا فراهم کردن آموزش ویژه لازم است.
- غفلت هیجانی (روانشناختی): کمبود حمایت عاطفی و عشقی است از قبیل:
  - - بی توجهی به نیازهای کودک مثل نیاز به محبت.
  - - قصور در فراهم کردن مراقبت روانشناختی لازم
  - - خشونت خانوادگی در حضور کودک از قبیل شریک یا همسر
  - - افراط در مصرف مواد مخدر یا الکل در حضور کودک یا اجازه دادن به کودک برای شرکت کردن در استفاده از مواد مخدر یا الکل.

• علامتها و نشانه های کودک آزاری

- علامتهای آزار جسمی:
- - سوختگی های بدون دلیل، بریدگی ها یا کبودیها
- - نشانه های گاز گرفتن
- - رفتار ضد اجتماعی در کودک
- - مشکلات در مدرسه
- - ترس از بزرگسالان
- - افراط در مصرف مواد مخدر یا الکل
- - خود تخریبی یا رفتار خودکشی گرایانه
- - افسردگی یا خود انگاره ضعیف

- علامتهای آزار هیجانی
- - یاس و افسردگی
- - تنفر
- - کمبود تمرکز حواس
- - اختلالات خوردن

- نشانه های آزار جنسی
- - تمایل یا دانش نامناسب داشتن از اعمال جنسی
- - اغواگری
- - اجتناب از چیزهای مربوط به رفتار جنسی یا عدم پذیرش اندامها یا اعضای جنسی
- - کابوس و شب ادراری
- - تغییرات جدی در اشتها
- - اطلاعات جنسی فراوان یا پرخاشگری بیش از حد
- - ترس از یک شخص خاص یا عضوی از خانواده
- - کناره گیری و افسردگی
- - رفتارهای خودکشی گرا
- - اختلالات خوردن
- - خود تخریبی
- گاهی اوقات در آزار جنسی نشانه های جسمی آشکاری وجود ندارد و پزشک برای اطمینان حاصل کردن از آزار می بایست کودک را معاینه کند.

- نشانه های غفلت (بی توجهی):
- - پوشش نامناسب با هوا
- - کثیف بودن یا حمام نکردن
- - گرسنگی زیاد کشیدن
- - کمبود آشکار سرپرستی (نظارت)

علل کودک آزاری

- فشارهای عمومی و محلی
- استرس داشتن بچه در خانواده وقتی قبلاً کسی بچه نداشته است.
- مواجه شدن با یک بچه عقب مانده یا بچه ای با اختلال رفتاری
- یک خاطره شخصی از مورد آزار قرار گرفتن (ضربه روحی و آسیب دوران کودکی)
- استفاده از الکل و داروهای روانگردان
- اختلافات زناشویی
- بیکاری
- گاهی اوقات فرهنگ (اعتقادی) سنتی باعث آزار می شود. (-1 بچه ها مایمک یا دارایی ما هستند.
- 2- والدین به ویژه پدران، برای کنترل بچه ها قوانینی مطابق میل خودشان دارند.
- 3- بچه ها باید در برابر سختی های زندگی مقاوم باشند.
- 4- دخترها باید برای تضمین بکارت و ازدواجشان ختنه شوند.

نتایج کودک آزاری

- - کودک شما ممکن است دروغگو، بیزار، ترسو و انتقام جو شود، بجای اینکه عشق بورزد و پذیرا باشد.
- - کودک شما ممکن است گوشه گیر شود و از شما و افراد دیگر خانواده دوری گزیند.
- - کودک شما عزت نفس پایینی خواهد داشت و علاقمند به انجام رفتارهای خودتخریبی می شود.
- - رشد روان شناختی و رفتار اجتماعی کودک شما آسیب خواهد دید.
- - کودک شما احتمالاً" در بزرگسالی بچه هایش را که نوه های شما هستند مورد آزار قرار خواهد داد.
- - کودک شما ممکن است در بزرگسالی به شما بی اعتنا باشد و ممکن است شما اجازه نداشته باشید اوقاتتان را با نوه هایتان بگذرانید.
- - نتایج مورد آزار قرار گرفتن یک کودک بر اساس شدت آزار و محیط پیرامون کودک متفاوت است. اگر محیط اجتماعی خانواده یا مدرسه پرورش دهنده و حمایت کننده باشد، احتمالاً" کودک نتیجه یا برونداد بهتری خواهد داشت.

نتایج آزار جسمی

- - ایجاد مشکلات در روابط صمیمانه شخصی
- - مشکلات در دوران بزرگسالی با صمیمیت فیزیکی، لمس کردن، صمیمیت یا اعتماد
- - شدت بالای اضطراب، افسردگی، آزار ذهنی، بیماری جسمی یا مشکلات در مدرسه یا محل کار
- - تبدیل شدن به یک والد یا مراقب آزارگر.

نتایج آزار هیجانی (عاطفی)

- آزار عاطفی می تواند منجر به وخامت رفتار ، شناخت ، هیجان یا اختلالات روانی شود.

نتایج آزار جنسی

- پیامدهای کوتاه مدت آزار جنسی در کودک
- پیامدهای درازمدت آزار جنسی در کودک

پیامدهای کوتاه مدت آزار جنسی در کودکان

- آسیب‌های روانی
- ترس
- افسردگی ، گوشه‌گیری و خودکشی
- تخاصم و پرخاشگری
- ۵ - کاهش عزت نفس ، احساس گناه و شرم
- عوارض جسمی
- فرار از خانه و دیگر رفتارهای « بیرون ریزی »
- ناتوانی شناختی ، تأخیر رشدی و کاهش کارکرد آموزشی
- رفتارهای نامناسب جنسی
- ۱ - آسیب کلی روانی
- در کل آسیب‌شناسی روانی شدید در کودکانی که مورد آزار جنسی قرار گرفته‌اند . بالاتر از کودکان عادی هم سن آنان است . کودکان ۷ تا ۱۳ ساله عموماً آسیب‌پذیرتر از کودکان آزار دیده پیش از مدرسه یا نوجوانان آزار دیده بالاتر از ۱۳ سال هستند . درجه تفاوت تا ۴۰ درصد هم می‌رسد .
- ۲ - ترس
- شایعترین عارضه اولیه پس از آزار جنسی کودک عبارتست از ترس که این وضعیت از ۴۵ تا ۸۳ درصد موارد در شش ماه ابتدای آزار ملاحظه می‌شود .
- ۳ - افسردگی ، گوشه‌گیری و خودکشی
- در نزدیک به نیمی از دختر بچه‌هایی که مورد آزار جنسی قرار گرفته‌اند گستره‌ای از هیجانات درونی شده ، از جمله افسردگی ، در عرض دو سال پس از آزار ملاحظه می‌گردد . در یک بررسی دیده شده یک سوم از کودکان مورد آزار جنسی در عرض نه ماه دچار افسردگی و اضطراب شدند و این میزان در عرض دو سال تقریباً ثابت ماند . در گروه دیگری از نوجوانان که مورد آزار جنسی بستگان قرار گرفته بودند ، یک سوم اقدام به خودکشی کردند .
- ۴ - تخاصم و پرخاشگری
- برخی از قربانیان کودک آزاری جنسی به وسیله معطوف کردن خشم و پرخاشگری خود به بیرون واکنش نشان می‌دهند . این واکنش در نوجوانان آزار دیده شایع‌تر است .

- از این کودکان و نوجوانان علاوه بر آزار جنسی مورد آزار جسمی یا تهدید به آن هم قرار گرفته بودند . این احتمال وجود دارد که که پرخاشگري ناشي از آزار جسمي هم باشند .
- ۵ - کاهش عزت نفس ، احساس گناه و شرم
- نزدیک به ۶۰٪ آزار دیدگان جنسی دچار احساس حقارت میشوند ، هر چه سن آزار دیدگان کمتر باشد این احساس هم کمتر است ، اما در حینی که کودک آزار دیده بزرگتر می شود و به دوره نوجوانی می رسد این احساس افزایش می یابد .
- ۶ - عوارض جسمی
- رابطه ي بين آزار جنسي با اختلال در خواب و اشتها ، متعاقب آن وجود دارد . طبق یک بررسی ، یک سوم از قربانیان در عرض نه ماه دچار مشکلات خواب و در حدود یک پنجم آنان دچار بی اختیاری ادرار و مدفوع شده بودند .
- ۷ - فرار از خانه و دیگر رفتارهای « بیرون ریزی »
- بر حسب برخی پژوهش ها ، فرار از خانه با آزار جنسی در نوجوانان ارتباط دارد . در یک بررسی ۹۶٪ زنان خیابانی ، کسانی بودند که به دنبال آزار جنسی از خانه فرار کرده بودند . دیگر رفتارهای بیرون ریزی مرتبط با آزار جنسی عبارتست از : فرار از مدرسه ، سوء مصرف و اعتیاد به مواد مخدر و الکل و روابط نامشروع جنسی .
- ۸ - ناتوانی شناختی ، تأخیر رشدی و کاهش کارکرد آموزشی
- پژوهش ها حاکی از میزانهایی بالایی ناتوانی شناختی و تأخیر رشدی در کودکانی است که در سنین پیش از مدرسه مورد آزار جنسی قرار گرفته اند . البته ممکن است این وضعیت ها پیش از آزار جنسی هم در کودک موجود بوده و در آسیب پذیری کودک به آزار جنسی مشارکت داشته باشد . یک سوم کودکان نه ماه پس از اولین بررسی دچار مشکلاتی در مدرسه بودند و یک چهارم آنان هم در ارتباط با همسالان خود مسأله داشتند .
- ۹ - رفتارهای نامناسب جنسی
- رفتارهای زودرس و بیش از حد جنسی در کودکان مورد آزار جنسی گزارش می شود که هر چه سن کودک بالاتر باشد میزان آن هم افزوده می شود . ارتباط این موضوع با آزار جنسی ، از هر یک از عواملی که تاکنون ذکر شد قویتر است .

پیامدهای درازمدت آزار جنسی در کودک

- ترس و اضطراب
- افسردگی و خودکشی
- عزت نفس پایین
- افزایش احتمال آزار دیدگی مجدد جنسی
- اختلال جنسی
- مشکلات روانپزشکی
- دیگر عوارض دراز مدت آزار جنسی
- بسیاری از مسائل رفتاری و هیجانی که در ارتباط با تأثیرات اولیه و کوتاه مدت آزار جنسی بحث شد در بررسی عوارض دراز مدت این امر هم ملاحظه می شود . در عین حال به علت گذشت زمان ، اثبات رابطه بین آزار جنسی و رفتار ملاحظه شده (فرضاً دوره بزرگسالی) مشکل تر است .
- ۱ - ترس و اضطراب
- طبق یک بررسی ، زنانی که در کودکی مورد آزار جنسی قرار گرفته بودند دو برابر بیش از سایر زنان دچار ترس ، اضطراب و کابوس های شبانه و سه برابر بیش از آنان دچار مشکلات خواب بودند . در عین حال نزدیک به نیمی از این زنان علاوه بر آزار جنسی ، متحمل خشونت جسمی هم در کودکی شده بودند . بنابراین ، ضمن آنکه به نظر می رسد نشانه های اضطراب در زنان بزرگسال می تواند مرتبط با آزار جنسی در کودکی باشد اما معلوم نیست این تأثیر مستقل از زور یا تهدید به زور برای انجام آزار جنسی باشد .
- ۲ - افسردگی و خودکشی
- در بیشتر موارد ، رابطه ای بین آزار جنسی در کودکی با افسردگی و خودکشی در بزرگسالی گزارش شده است . افکار خودکشی و اقدام به آن به ویژه در زنانی شایع است که علاوه بر آزار جنسی در کودکی متحمل خشونت جسمی هم شده اند .
- ۳- عزت نفس پایین
- گرچه ممکن است خود - پنداره منفی به عنوان یک عارضه اولیه اثبات نشود اما شواهد به نفع آن به عنوان یک عارضه درازمدت خیلی قوی است . خود - پنداره منفی در زنانی که در کودکی مورد آزار جنسی قرار گرفته اند ۴ تا ۶ برابر بیش از زنان دیگر است .
- ۴ - افزایش احتمال آزار دیدگی مجدد جنسی
- دو سوم زنانی که در کودکی مورد آزار جنسی قرار گرفته اند احتمال دارد قربانی تجاوز جنسی در بزرگسالی شوند . این زنان در صورت ازدواج هم دو تا سه برابر بیش از زنان دیگر احتمال دارد مورد خشونت جسمی شوهرانشان قرار گیرند . دلایل متعددی برای تبیین رابطه بین آزار جنسی در کودکی با آزارهای بعدی ذکر شده است . از جمله اینکه دخترانی که مورد آزار قرار می گیرند احتمال بیشتری دارد که از خانه بگریزند و در نتیجه آسیب پذیری آنان بیشتر می شود . یا اینکه این افراد نیاز روانشناختی پیدا می کنند که با قراردادن خویش در معرض آزار ، بر احساس بی ارزشی خود تأکید کنند.
- ۵ - اختلال جنسی
- پژوهش ها حاکی از وجود رابطه ای بین آزار جنسی در کودکی با اختلال در رفتار جنسی بزرگسالی است . از جمله رابطه ای بین فحشا و آزار جنسی در کودکی گزارش شده است . پسرانی که مورد آزار جنسی قرار گرفته اند احتمال زیادی دارد در بزرگسالی ، پسران خردسال را مورد آزار جنسی قرار دهند.
- ۶ - مشکلات روانپزشکی
- در تاریخچه زندگی بیمارانی که مشکلات روانپزشکی دارند احتمال یافت شدن آزار جنسی تا سه برابر کل جمعیت است .
- ۷ - دیگر عوارض دراز مدت آزار جنسی
- اختلال در رفتارهای تغذیه ای ، سوء مصرف مواد مخدر و الکل و اعتیاد به آنها به عنوان عوارض آزار جنسی در کودکی گزارش شده است . نباید فراموش کرد که احتمال سرایت بیماریهای آمیزشی به قربانیان وجود دارد .